

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1425004/1

בבית הדין הרבני האזורי רחובות

לפני כבוד הדיינים:

הרב ציון אשכנזי - אב"ד, הרב אליהו עמאר, הרב שמואל דומב

המבקשת: פלונית

המבקש: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד מירית ארביב - ליאני)

הנדון: סידור גט כשהסדרי ראיית הילדים במתכונת "נסטינג"

פסק דין

רקע

בפני ביה"ד בקשתם המוסכמת של הצדדים להתגרש זמ"ז.

הצדדים ערכו הסכם גירושין אשר אושר בערכאה אחרת, ובקשו מביה"ד להוציא פס"ד לגירושין ולסדר ביניהם ג"פ.

הצדדים הסכימו לדיון ופס"ד בדיין יחיד.

אולם מעיון ביה"ד בהסכם הגירושין עולה, כי הסכמות הצדדים למשמורת משותפת וחלוקת זמני שהיה שווים עם הילדים, תיעשה במסגרת "נסטינג" בו הילדים יתגוררו בדירה, וההורים ישהו עמם באותה דירה, כל אחד בזמני שהותו הקבועים לו עם הילדים. לפיכך ביה"ד הבהיר לצדדים כי ביה"ד מנוע מסידור גט קודם להפרדה מוחלטת של מגוריהם.

אולם, הצדדים הביעו את נפשם בשאלתם, למצוא מזור למכאובם, מאחר ומזה כמה שנים הם חיים בנפרד, אך עמלו וטרחו למצוא פתרון הולם לילדיהם, ומאחר ומדובר בשבעה ילדים, לא מצאו שום פתרון שיש בו להוות היתכנות להצליח ולאזן בין יכולותיהם של ההורים לבין צורכי הילדים, פרט לדרך זו. עוד ציינו ההורים כי בפועל הם מתנהלים בשיטת הנסטינג מזה שלוש שנים, ומעולם לא נפגשו יחד בדירת הילדים, שכן יש להם חלוקה של ימים ושעות ברורה, על פיה אין היתכנות למפגש ביניהם בדירת הצדדים. עוד הוסיפה האשה והדגישה כי להם שבעה ילדים שהגדול הינו בן 18, הרי שלפי ההלכה מותר להם להתייחד בנוכחות הילדים, ולפיכך בקשתם לסידור גט למרות שיטת ה"נסטינג" הנהוגה ביניהם.

דיון

"כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע" (אבות פרק ה' משנה י"ט).

רבים תמהו למה חילק התנא בין תלמידיו של אברהם לתלמידיו של בלעם, ולא חילק בין אברהם אבינו ע"ה לבין בלעם עצמו. ושמעתי בשם האדמו"ר מחב"ד זיע"א שהסביר כי ייתכן

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שבעיני רוב בני האדם אשר היו מתבוננים במעשיהם של אברהם אבינו מחד ושל בלעם מאידך לא היו מוצאים הבדלים מהותיים שיש בהנהגותיהם להסגיר את הפער הגדול והתהומי אשר היה ביניהם, שכן בלעם הסתתר באיצטלא של נביא ה', עד שהיה נחשב בעיני רואיו כמשה רבינו, אך למרות הנראה לא היה תוכו כברו, ומחשבותיו וכוונותיו היו היפך מחשבותיו וכוונותיו של אברהם אבינו, שכל מחשבות אברהם היו לעשות רצון קונו, ואילו מחשבותיו של בלעם נסובו לטובת עצמו ולהגדלת שמו. ולפיכך, מהתבוננות גרידא לא ניכר השינוי ביניהם, אולם השוני במקור ניכר מהתוצאה, כאשר ישנה סטייה ולו קלה במקור, ככל שיגדל המרחק, תגדל הסטייה מהמטרה ותראה לעיני כל, ולפיכך הציג לנו התנא את ההבדל בתלמידיהם של אברהם ובלעם, דהיינו בתוצאות שיצאו מהם, אשר בהם ניכר ההבדל הגדול שהיה במקור בין אברהם לבלעם.

כך הם הדברים לא אחת שבאים רעיונות הסוחפים את לב שומעיהם, והמוני העם נוהרים אחריהם בהתלהבות ובשמחה, ובכל יום ויום נוספים רבים לנהור אחריהם, ובטוחים כי דרכם החדשה תהווה פתרון הולם לכל מכאובם, עד שליבם יתמלא תהיות, כיצד לא עלה חידוש זה בכל הדורות שלפניהם, וכי רק היו הוגים זאת כמה דורות קודם לכן, כבר בימיהם הייתה נושעת יהודה וירושלים. אך עינינו הרואות כי לא חולפים ימים רבים עד שהמציאות טופחת על פניהם, התקווה הגדולה הופכת למפח נפש, והזוהר הנוצץ מתגלה ככלי ריק שאין בו ממש. (צא וראה את הקומוניזם אשר פשט בבריה"מ בשנת 1917 ומדינות רבות נהרו אחריהם ושמנו מבטחם כי מצאו את פתרון הקסם לבעיות הפערים בחברה ולמיגור השחיתות מהעולם, ואף כי מלכתחילה היה נראה כן, אולם במבחן התוצאה התברר כי "הושג" ההיפך הגמור מהנראה בתחילה).

ביה"ד סבור שגם נושא ה"נסטינג" - למרות הנראה בעיני זוגות רבים ששיטה זו במקרה של פירוק התא המשפחתי, מהווה פתרון אידאלי הן להורים - להקל עליהם את העול הכלכלי של החזקת שני דירות עם ריהוט וחפצים לילדיהם, והן לילדים - שלא יצטרכו לעבור מבית לבית וממקום למקום. ושמעתי מילד הנמצא בחלוקת זמני שהות שווים בין הוריו, כי הוא עכשיו כמו צב העובר ממקום למקום וביתו על גבו.

ההיבט הפרקטי

אולם בפועל שיטה זו לוקה בחסרים רבים. היבט אחד הוא חסרון האינטימיות להורים, שכן זוגות שתרגלו "נסטינג" מספרים כי היה להם קושי עם הנושא של לישון באותה מיטה של בן הזוג לשעבר, והיות ושניהם מגיעים ללון בבית המגורים, נדרשת מוכנות פסיכולוגית לחלוק מתקני שימוש אישיים, ובית בכלל, עם בן הזוג לשעבר. זה לא תמיד פשוט, ויש הרבה זוגות שפוסלים את נושא ה"נסטינג" בגלל הקושי הפסיכולוגי הזה.

היבט נוסף הוא חסרון פרטיות - שכן הורים לאחר גירושין נמצאים בסערת רגשות ונדרשים להתארגנות מחודשת בכל תחומי החיים. פעמים רבות הצורך לחלוק את דירת המגורים עם הצד השני, לא מקדם את הצורך הזה. אנשים צריכים את "הפינה שלהם", שתהיה שלהם ורק שלהם ושתהיה קבועה. לאנשים כאלה, סידור ה"נסטינג" אינו מתאים. וזאת עוד קודם לדיון בהכנסת בני זוג חדשים על ידי ההורים לביתם של הילדים.

לא אחת שוחחנו עם בני זוג שהתייצבו בפנינו, וסיפרו כי החלו בשיטת "נסטינג", אך מבחן המציאות טפח על פניהם, וראו כי הפער בין התועלת הנחזית משיטת ה"נסטינג" לקיומה המורכבת במציאות החיים אינן עולים בקנה אחד, ולא עברו ימים מרובים עד שהפרידו את המגורים באופן מלא.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

החיבת ההלכתי

ביה"ד סבור כי אין לסדר גט לבני זוג המתנהלים ב"נסטינג" מאחר ובסידור גט נדרש להוות ניתוק מוחלט, באופן שיהיה הגט "לכריתות" של ניתוק קשר ולא להותיר דברים הקושרים בין בני הזוג כלל.

ובגמרא כתובות (כ"ח ע"א):

"לווה הימנה בנכסי אביה אינה נפרעת הימנו אלא ע"י אחר, אמר רב ששת, ואי אתו לקמן לדינא לא מזדקינן להו, רב פפא אמר שמותי משמתינן להו, רב הונא בריה דרב יהושע אמר נגודי נמי מנגדינן להו."

ובשו"ע אהע"ז (סימן קי"ט ס"ח) פסק להלכה: "היה לה מלוה אצלו, עושה שליח לתובעו".

ונחלקו תרומת הדשן והב"י האם מותר לאדם להכנס לבית גרושתו. תה"ד למד מהגמ' פסחים

(ק"י ע"ב):

"ההוא גברא דגרשה לדביתהו אזלה אינסבה לחנואה. כל יומא הוה אזיל ושתי חמרא, הוה קא עבדא ליה כשפים ולא קא מהניא לה ביה משום דהוה מזדהר בנפשיה בזוגא. יומא חד אשתי טובא ולא הוה ידע כמה שתי, עד שיתסר הוה צייל ואיזדהר בנפשיה, מכאן ואילך לא הוה צייל ולא איזדהר בנפשיה, אפיקתיה בזוגא..."

ומסיק שם דאיתזק, ומזה הוכיח התרומת הדשן דשרי לכנוס בביתה ולשתות שם כמה כוסות:

"דמסתמא לאו בעבריינא עסקינן, דאי הכי מאי מייתי תלמודא דאיתזק משום זוגות, דילמא ההיא עבירה גרמה ליה, כדאמר תלמודא לעיל מינה שם (שם ע"א) דרבא לא חש למילתא דאיתזק רבא בר ליואי בזוגות דאמר משום דאותביה בפירקיה הוה."

אולם הב"י כתב על זה דלא נראה לו כן, וס"ל שאסור לגרוש להיכנס לבית גרושתו.

וברמ"א (שם) כתב וז"ל:

"אבל מותר להכנס לביתה אע"פ שנישאת הואיל ואינו דר שם ואינו נושא ונותן עימה, ויש מחמירין."

ובח"מ (שם ס"ק כ"ד) צידד להקל וכתב: "לא ידעתי טעם ברור לדברי המחמיר, וטעם המיקל

מספקת".

אולם הט"ז (שם ס"ק י"ט) כתב:

"ולענ"ד נראה דאיסור ברור יש כאן, דוודאי יש חשד שהיא מכרת ברמיזותיו, ולא מהני בזה מה שיש שם אנשים אחרים דהם אינם מכירים באותן הרמזים, וראיה ברורה מההיא דאם באים לפני הדיינים ביחד משמתינן אותם,"

והוסיף לחדש דבגרוש וגרושה, אפי' אם יהיו אנשים עמהם, אין להם להכנס לבית אחד.

וכתב:

"אע"פ שיש שם אנשים הרבה אלא ודאי מטעם רמיזותיו, וכ"ש בזה, שיש לחוש שמא ילך לאותו בית כשלא תהיה שם אלא היא."

וממילא אע"פ שהילדים שוהים בבית עמהם, הרי הם אינם מכירים ברמיזות הוריהם, וא"כ

אין בשהות הילדים בבית לפתור את בעיית היחוד כפי שטענה האשה בפנינו.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

והנראה לענ"ד, דאף לדעת תרומת הדשן וסייעתו שהתירו לה להיכנס לביתה, היינו דווקא בכה"ג שהכניסה של האיש לביתה הינה אקראית, וכדכתב הרמ"א: "הואיל ואינו דר שם", אבל בכה"ג שהם רוצים לנהל בית משותף למעשה, ושניהם מתגוררים באותו בית, אף כי אינם נמצאים בו בזמן אחד, סוף סוף, הוא ישן במיטתה והיא ישנה במיטתו, וכבר פסק בשו"ע יו"ד קצ"ה ה' דאסור לישוב במיטתה (של אשתו בנידתה) אפי' שלא בפניה, וא"כ כיצד נתיר לזוג להמשיך לישון זה במיטתו של זה לאחר גירושיהן, ובוודאי שגם כל אחד מהם מותר לא מעט מחפציו האישיים בבית בו הוא מתגורר מחצית מהשבוע, ולפיכך הנראה לענ"ד דבכה"ג גם לדעת תרומת הדשן אין להתיר זאת, דס"ס הוא אינו נכנס לשם בלבד, אלא הרי הם גרים בבית אחד, ובוודאי דלא גרע מלדור עימה במבוי שכ"ע אסרו.

אולם במקרה זה שבפנינו, ביה"ד ער כי קיימת מורכבות מיוחדת, הן לאור המציאות שלצדדים שבעה ילדים אשר כולם קטינים עדיין, וכי התמורות האינדיבידואליות המיוחדות למקרה מיוחד זה שחלו בחיי בני הזוג מצריכות פתרונות יצירתיים במיוחד, וכפי עדותן של שני הצדדים בפנינו במהלך הדיון, כי בכל השנים האחרונות בהן נפרדו דרכיהם, תרו אחר פתרון להמשך קיום המשפחה, וכי המורכבות של מספר הילדים הגדול בלע"ה מהווה חסם גדול להמשך דרכם של ההורים בחיים, והן לאור דברי האשה במהלך הדיון שהתקיים בפנינו, אשר מדבריה עולה כי טוב ונכון לזרז את סידור הגט בין הצדדים במקרה זה מהר ככל האפשר.

לפיכך ולמרות האמור לעיל, סבור ביה"ד כי יש מקום להידחק ולמצוא מזור למצבם של ההורים הפרודים מזה זמן רב, אך לא מצאו מזור למכתם מתוך "דאגתם" לילדים, ויש לנו להתחשב בעובדה כי כבר זמן רב מאד שהם חיים כפרודים, ומאידך בבית בו גדלים הילדים הנמצאים עמם בעת שהותם בדירה זו. ועוד, בפנינו הצהרתם כי הם אינם שוהים בפועל בבית יחד כלל, בתוספת העובדה שיש להם ילדים גדולים השוהים בבית, ובזה ניתן לצרף את דעת המהריק"ש (ערך לחם סעיף ז') שחלק על הט"ז דס"ל שאפי' ישנם אנשים נוספים עמם, ס"ס היא מכרת ברמיזותיו והם אינם מכירים. ובמהריק"ש כתב דמותרת להיות עמו בבית אחד אם יש שם עוד אנשים שלא יהיה יחוד וגם אין לו עסק עמה, וזה דלא כמו שאומרים העולם שאסור להיות עמה תחת גג אחד, דזה אינו, דדווקא דרך קבע אסור, אבל לשהות שם שעה או שתיים וכנ"ל מותר. לפיכך סבור ביה"ד, דבמקרה זה יש מקום לחרוג ממנהג בתי הדין שאין מסדרים גט לבני זוג המתנהלים ב"נסטינג".

אולם לאור האמור, ככל ותהיה הסכמה של הצדדים כי ינתן צו הרחקה הדדי בו אסור לשני ההורים לשהות יחד בדירה זו, ביה"ד יסדר גט ביניהם עובר למתן צו הרחקה הדדי כאמור. בית הדין מבהיר כי אין ללמוד ממקרה מיוחד זה למקרים אחרים, כי רק לאור הנתונים המורכבים המיוחדים במקרה זה החליט בית הדין לסדר גט למרות תוכנית ה"נסטינג". בית הדין ממליץ גם לצדדים שלפנינו לא לקבע מצב זה למצב קבוע, ולקצר ככל האפשר את ה"נסטינג" עד למינימום, וטוב להם.

פסק דין

- א. על הצדדים להודיע לביה"ד האם הם מסכימים להוצאת צו הרחקה, על פיו הצדדים יהיו מנועים מלשהות יחדיו בדירה בה מתגוררים הילדים.
- ב. עם קבלת הסכמת הצדדים (בצירוף כתובת הדירה) ביה"ד יקבע מועד לסידור גט ביניהם.
- ג. האשה מחלה על כתובתה – בכפוף לסידור הגט.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ההחלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים.

ניתן ביום כ"א בתמוז התשפ"ג (10/07/2023).

הרב שמואל דומב

הרב אליהו עמאר

הרב ציון אשכנזי - אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה